

JIM/

31. august 2016

Nærings- og fiskeridepartementet

Innspill til ekspertgruppen som evaluerer pliktsystemet

Fiskebåt viser til invitasjon til å gi synspunkter til ekspertgruppen som skal evaluere samfunnsmessige, økonomiske og juridiske konsekvenser ved ulike justeringer av pliktsystemet. Pliktsystemet omfatter leverings-, bearbeidings- og aktivitetsplikten, og ekspertgruppen inviterer interesserte til skriftlige innspill om betydningen av én eller flere av disse innen 31. august.

Fiskebåt har ved flere tidligere anledninger gitt uttrykk for at pliktsystemet har utspilt sin rolle, og bør avvikles i sin helhet. Fiskebåt er derfor enig med Regjeringen i at det er nødvendig med endringer i pliktsystemet, men er uenig i Regjeringens forslag om å beholde leveringsplikten. Fiskebåt mener at leveringsplikten må avvikles samtidig med bearbeidingsplikten. Leveringsplikten og bearbeidingsplikten er to sider av samme sak, og må behandles likt for å unngå en konkurransevridning i verdikjeden. Leveringsplikten bidrar til å låse råstoffet til bestemte regioner og bedrifter, som igjen fører til at andre bedrifter som har bedre forutsetninger for lønnsom bearbeiding ikke får tak i råstoff. I så fall vil leveringsplikten kunne føre til mindre videreforedling av fisk ved norske bedrifter, og ikke føre til økt verdiskapning i sjømatnæringen totalt sett.

Fiskebåt mener at de uheldige sidene ved leveringsplikten vil forsterkes dersom bearbeidelsesplikten oppheves. En slik ordning vil gi kjøpere i regioner som blir tilgodesett gjennom leveringsplikten muligheter til å utnytte systemet på en uheldig måte. Kjøperne vil få en førsterett til å kjøpe råstoffet, og vil når markedssituasjonen tillater det kunne videreselge råstoffet ubearbeidet med fortjeneste, både innenlands og utenlands. Dette vil kunne ramme kjøpere andre steder i Norge som ønsker mer fiskeråstoff til videreforedling. Det vil også kunne ramme fiskebåtrederiene, som like gjerne kunne solgt råstoffet til det best betalende markedet selv. Fiskebåt mener derfor det vil være uheldig å beholde leveringsplikten, og avvikle bearbeidingsplikten. Også leveringsplikten må avvikles.

Fiskebåt vil også vise til at formålet med forskriften om leveringsplikt for torsketrålere har vært å sikre anlegg som bearbeider fisk stabil råstofftilførsel fra torsketrålflåten. I forhold til denne målsettingen isolert sett, ville det vært mer målrettet å gjøre leveringsplikten nasjonal, og beholdebearbeidingsplikten i en eller annen form, fremfor å avvikle bearbeidingsplikten og beholde leveringsplikten slik Regjeringen foreslår.

Fiskebåt mener at dersom leveringsplikten likevel videreføres, er det nødvendig å undersøke hvordan andelen av trålnes kvoter av torsk og hyse som er underlagt leveringsplikt har endret seg gjennom årene. Rederier med dispensasjon fra aktivitetskravet i Deltakerloven kjøpte før og etter år 2000 opp store deler av den fiskereide småtrålerflåten. Disse kvoterettighetene ble gjennom fastsettelsen av forskriften om leveringsplikt for torsketrålere i 2003 omfattet av leveringsplikten. Parallelt ble ikke fartøyer som ble solgt fra rederier med dispensasjon fra aktivitetskravet til fiskereide rederier fritatt for leveringsplikten. Dette førte sannsynligvis til en økning i kvoteandelen som ble underlagt leveringsplikt. Også utjevningen i kvotefaktorer mellom

fabrikkskip, saltfisktrålere og andre trålere på slutten av 1980-tallet førte til at andelen som ble pålagt leveringsplikt økte.

Fiskebåt mener at en ekspertgruppe som skal utrede hele pliktsystemet bør se på utviklingen i andelen av trålernes torske- og hysekvote som har vært underlagt leveringsplikt. Dersom denne gjennomgangen viser at det har skjedd en økning i andelen av trålernes hyse- og torskekvoter som er underlagt leveringsplikt, så kan dette være et argument for å frita enkelte fiskereide fartøyer for leveringsplikten.

Fiskebåt vil også vise til at leveringsplikten påfører rederiene omfattende dokumentasjons- og rapporteringskrav, og betydelig administrative oppfølging og kontroll fra fiskerimyndighetene. I et forenklingsspektiv taler dette i seg selv for å fjerne pliktene.

Vennlig hilsen

FISKEBÅT

Jan Ivar Maråk

Sturla Roald

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift.